

Seria, doncs, com a nom de la vall, un derivat col·lectiu de SECALE, del tipus en -ETULUM (dim. de -ETUM, tal com Llorell LAURETULUM, junt amb Lloret LAURETUM, Rourell/Rouret ROBORETUM, Espinabell/Espinabet, Pinell/Pinet PINETUM etc.). Una etimologia semblant, en femení (o neutre plural) podria tenir el nom del barranc de Sagadelles, subafl. que tira les aigües a l'Ebre per l'esq.: travessat a 2 h. de Bítim i a unes 6 de Cardó i del Perelló (Iglésias-S., *Guies* II, 368); com que aquests tenen el vici de «normalitzar» barroerament la fonètica dels noms: ignoro, doncs, si no és *se-* o un *sa-*, resultant de dissimilació.

Segalell, Segaler, Segalíssia, Segalós, V. Segalar Segamàs, V. S. (misc. àr.) *Segant, V. Seganta*

SEGANTA i SEGANT

Nom de quatre llocs diferents, a les comarques de Ponent.

1) SEGANTA, llogaret de Llitera, agre. al mun. d'Estopanyà. Visitada tota aquella rodalia per a les enqs. de 1956 he oït *segánta* en el mateix llogaret (Ll. XVI, 102) i anotat el nom d'un Serrat de *seganté* (XVI, 102) que hi ha allí damunt (entenc *seganter* com vell gentilici del lloc). Recordo que també a Boix i a Tragó, pronunciaven així aquell NL (nota d'anys després, no en les enqs.); però *sagánta* anotat amb *sa-* a Sorita (XVI, 103), a Alfarràs (XVII, 151) i a Blancafort (198). A priori, segons fonètica, *Seganta* ha de ser la forma originària, car el canvi de *a* en *e* no es dona en aquestes condicions, però sí que és fàcil la propagació de la *a*:

J. M. Espinàs ho descriu així en el seu *Viatge a Llitera*: «són dues cases, a l'altra banda de la crtra. de Camporrells, cases rústegues, d'un gris ennoblit, amb corrals i pallisses, i una ermita, de façana molt modesta: tot plegat 70 o 80 metres de diàmetre; hi ha unes alzines, que no volen deixar tallar, encara que caldria fer-ho, perquè el camí vell és el camí històric» (p. 15-7).

MENCIONS ANT. Les més antigues són de personatges locals coneguts (massa, potser), i potser d'un d'ells ve el nom d'aquell serrat. 1290-5, en el plet sobre les malvestats del batlle de Camarasa, Pere de Palau, figuren «lo Bort de *Seganta*, d'Albesa, y Adalter B., renover, de Castelló» <de Farfanya> (CCandi, *Mi. Hi. Ca.* II, 138); 1295-99: «En Bort de *Seganta*, homeyer» (id. ib. II, 187); 1527: «micer *Seganta*» (tractant-se de comisar, en un litigi) (BABL IV, 30). En les notícies posteriors, directes del NL, trobem ja la forma assimilada. 1554: «Masos de *Saganta*» (Moner, *Bi. Escr. Rbg.*, 710); 1620: «los mases de *Saganta*» (*Bu. Ass. Exc. Cat.* XI, 128).

El nom (1), igual que el (2) i el (3) es troben arran de la frontera de les llengües: aquell és entre Estopanyà i Peralta, a uns 8 k. de Fonz (que ja és de llengua aragonesa); el (2) i el (3) més al Sud, i de la ban-

da aragonesa, però a poca distància dels pobles valencians de llengua nostra.

2) *La Peña* o *Piedra Saganta*, a l'Alt Millars, anotat junt amb variant *Seganta*, pel P. Monzó Nogués, en el seu treball *El Mijayense* (*An. Ce. Cult. Val.* XII, 1951, p. 248); En Gulsoy, en una enq. local, comprova el nom, i precisa el lloc, com «*La Piedra Saganta*», te. Espadilla: poble que afronta per l'O. amb Fanzara, vora el Millars, uns 5 k. O. de Ribesalbes, que ja és de ll. cat.; i figura com un cim de 722 alt. (entre l'Espadà i Penyagolosa), en IGC '19 × '01, i XXIX, 111.

3) *Jaganta*, poble arag., bastant gran, al Sud d'Alcanyís, entre Castellote i la frontera lingüística; és a uns 6 o 8 k. de Sorita i d'Aiguaviva, ja catalans: oït *bagánta* a Fondespata (XVI, 41); però l'analogia de (1) i (2) induïeix, quasi indefugiblement, a creure que resulta d'un *Xaganta* amb la pronúncia morisca de *s* com *š* (d'on *b* cast.).

Cert que les poques dades antigues que n'hem trobat no ho comproven: 1179: *Jaganta* en la sèrie de llocs amb què afrontava el vast terme d'Alcanyís (Nic. Sancho, *Descr. de Alcañiz*, 1860, p. 570); però és sabut el mal costum dels erudits aragonesos i valencians de «modernitzar» les grafies en *x* (i en *ç*) dels documents antics; el dubte augmenta un poc en trobar *Giganta* en un doc. de 1194 (*CoDoACA* VIII, 89), i no obstant persistim a creure que hi ha aquí ultracorreció de la pron. ensordida *šimero* o *xugar* per *gener, jugar*, que a Aragó és molt més antiga que a Castella o a l'Horta valenciana.

4) En fi tenim també el nom en forma masculina. SEGANT, veïnat a la Conca de Tremp: anotat «Masos o Bordes de *segán*» en el te. de Hortonedà, designant unes bordes muntanyenques, ja prop del límit amb Solduga (XXI, 113, i *E.T.C.* I, 104, 105, 222), o sigui uns 65 k. ENE. de (1), però damunt l'entrada del Pas dels Collegats, que tanca pel Sud el començament del Pallars pròpiament dit.

ETIM. Són, doncs, entorn, sobretot, de la zona de la Conca de Tremp, on s'han trobat tants NLL d'origen indoeuropeu, formant una espècie d'illa enmig de l'oceà de relíquies ibero-basques (de València fins a la Vall d'Àneu), amb més part pre-cèltica: *Tremp, Carant, Farmicó, Salàs, Gavet*, que no verament cèltics (*Talarn, Sellemana, Me(s)ull, Segú*). Tant des d'un angle, com per l'altre, tenim, doncs, bon agafador per plantejar-hi una base indoeur. SEG-ANTO- (4), amb germà femení o neutre plural, SEG-ANTA (1, 2, 3). Cf. SEGO-DUNUM > (Pobla de) *Segú*, SEGOBRIGA > *Sogorb*, i cast. *Segovia*.

Amb una terminació com la de TRUKANTO/TRUKANTA (DEC VIII, 904-6); notem que el *Xaganta* de Castellote és en el país dels BRIGANTES celtes > riu *Bergantes*. Holder registra en terra celtibèrica CASCANTUM (comparant-lo amb un *Sagantum*, del qual no responc); però també hi ha un *Semicantum* en una inscr. trobada a Àustria; i els ben coneguts *Salmantica* i